

Ενημερωτικό Σημείωμα

Θεσμική Αναμόρφωση της Προ-πτωχευτικής Διαδικασίας Εξυγίανσης Επιχειρήσεων

-Τι προβλέπει η νομοθετική ρύθμιση για την προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων;

Με την προτεινόμενη θεσμική ρύθμιση αντικαθίσταται το έκτο κεφάλαιο του Ν.3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) και αναμορφώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνεται μια πραγματική δεύτερη ευκαιρία στις επιχειρήσεις που για οποιονδήποτε λόγο βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία. Έτσι, εισάγεται με ουσιαστικό τρόπο η προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης μιας επιχείρησης και ενισχύεται η δυνατότητα διάσωσής της, πριν επέλθει η περίοδος πτώχευσης που σημαίνει και την αυτόματη απαξίωσή της. Το καινοτόμο στοιχείο που επιφέρει αυτή η ρύθμιση είναι ο γρήγορος επανακαθορισμός των σχέσεων οφειλέτη και πιστωτών, με σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης, που έχει ως στόχο τον περιορισμό της προκύπτουσας ζημίας στο ελάχιστο. Έτσι, περιορίζεται το διάστημα της αβεβαιότητας σε σχέση με την επιβίωση ή μη της επιχείρησης.

-Ποιες επιχειρήσεις αναμένεται ότι θα ενισχυθούν από αυτή τη ρύθμιση;

Μέσω αυτής της ρύθμισης αναμένεται να εξυγιανθούν και να συνεχίσουν να λειτουργούν επιχειρήσεις που είναι επιχειρηματικά βιώσιμες λόγω αντικειμένου, αλλά αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας επειδή είναι υπερχρεωμένες.

-Ποιο είναι το όφελος από αυτή τη θεσμική αναμόρφωση;

Το όφελος από αυτή την αναμόρφωση, ειδικά στη συγκεκριμένη δύσκολη οικονομική συγκυρία, είναι σημαντικό καθώς:

1. Διασώζονται θέσεις εργασίας τόσο στην ίδια την επιχείρηση, όσο και σε άλλες επιχειρήσεις (προμηθευτές, εμπορικούς αντιπροσώπους κλπ.) που συναλλάσσονται με αυτήν.
2. Δεν χάνεται η άυλη αξία της επιχείρησης και δεν διακόπτεται η παραγωγική της δραστηριότητα.

3. Η διάσωση επιχειρήσεων μπορεί να βοηθήσει και στην προσέλκυση επενδύσεων, αφού μπορεί να είναι ελκυστικότερο για τον επενδυτή να ξεκινήσει την επένδυσή του με βάση μια υφιστάμενη επιχείρηση που χρειάζεται ρευστότητα για να διασωθεί και να αναπτυχθεί, παρά να ξεκινήσει από το μηδέν.

Τι ακριβώς αλλάζει με τη συγκεκριμένη θεσμική αναμόρφωση της Προ πτωχευτικής διαδικασίας;

1. Η επιχείρηση διάσωσης της επιχείρησης δεν γίνεται στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας, όπως γινόταν μέχρι σήμερα (κυρίως με το θεσμό του σχεδίου αναδιοργάνωσης). Στη χώρα μας η πτώχευση, οικονομικά και κοινωνικά, συνδέεται με την εκκαθάριση, με αποτέλεσμα οι απόπειρες αναδιοργάνωσης στο πλαίσιο της πτώχευσης να υπονομεύονται από την απαξίωση της επιχείρησης στα μάτια των πελατών και προμηθευτών της.
2. Ο Πτωχευτικός Κώδικας που ισχύει μέχρι σήμερα προβλέπει μεν για το προ-πτωχευτικό στάδιο τη διαδικασία της συνδιαλλαγής, χωρίς όμως η συμφωνία που απορρέει από αυτή τη διαδικασία να δεσμεύει τους μη συναινούντες πιστωτές. Έτσι, δημιουργείται αυτό που στην οικονομική επιστήμη αποκαλείται «πρόβλημα της συλλογικής δράσης». Δηλαδή, ακόμη και αν όλοι οι πιστωτές αναγνωρίζουν ότι μια ρύθμιση των απαιτήσεών τους που θα διασώσει τον οφειλέτη θα είναι προς το συλλογικό συμφέρον, κάθε ένας χωριστά μπορεί να ελπίζει ότι οι λοιποί πιστωτές θα υποστούν το κόστος της ρύθμισης και θα εξυγιάνουν την επιχείρηση του οφειλέτη, χωρίς όμως ο πιστωτής αυτός να υποστεί τις θυσίες της ρύθμισης. Για τον λόγο αυτό παρατηρείται ότι, ενώ μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων εισέρχεται στις διαδικασίες των άρθρων 99 επ., πολύ λίγες επιτυγχάνουν συμφωνία με τους πιστωτές τους και πραγματική εξυγίανση.
3. Η προτεινόμενη ρύθμιση συνδυάζει τα θετικά στοιχεία της καταργημένης ρύθμισης του άρθρου 44 του ν. 1892/1990 (ιδίως τη δέσμευση της μειοψηφίας) και της ρύθμισης του Πτωχευτικού Κώδικα (διαδικασία συνδιαλλαγής), προχωρώντας όμως πέραν αυτών και εισάγοντας καινοτόμες λύσεις.

Ποια είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά της νέας ρύθμισης;

1. Εισάγεται η δυνατότητα δέσμευσης των μη συναινούντων πιστωτών, λύνοντας έτσι το προαναφερθέν «πρόβλημα της συλλογικής δράσης».
2. Δίνεται η μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία ως προς την κατάρτιση της συμφωνίας. Συγκεκριμένα δίνεται, κατά το

γαλλικό πρότυπο, η δυνατότητα να καταλήξουν οφειλέτης και δανειστές σε συμφωνία χωρίς επίσημη διαδικασία διαπραγματεύσεων, με εμπιστευτικές διαπραγματεύσεις, ώστε να αποφεύγεται, όπου είναι εφικτό (συνήθως όταν οι δανειστές είναι λίγοι και συνεργάζονται μεταξύ τους), η δημιουργία αβεβαιότητας ως προς την επιβίωση της επιχείρησης που συνεπάγεται σήμερα η υπαγωγή σε διαδικασία συνδιαλλαγής. Στην περίπτωση που επιλέγεται η διαδικασία επίσημης διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης δίνονται δύο δυνατότητες - είτε να συνάπτουν τη συμφωνία απευθείας οι πιστωτές, είτε να συγκαλείται συνέλευση των πιστωτών. Η δεύτερη, πιο "βαριά" διαδικασία αναμένεται ότι θα χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις που υπάρχει πληθώρα πιστωτών που είναι δύσκολο να συντονιστούν διαφορετικά.

-Τι είδους ρυθμίσεις μπορούν να συμπεριλαμβάνονται σε μια συμφωνία εξυγίανσης οφειλέτη- πιστωτών;

Ως προς το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης (άρθρο 106ε παρ. 1) δίνεται ευρύτατη διακριτική ευχέρεια στα μέρη με ενδεικτική δυνατότητα χρήσης διαφόρων μέτρων από τα πιο ήπια (π.χ. απλή παράταση του χρόνου αποπληρωμής υποχρεώσεων) μέχρι τα πιο δραστικά (π.χ. κεφαλαιοποίηση των χρεών ή και μεταβίβαση της επιχείρησης), ώστε να καλύπτονται κατά το δυνατό όλες οι περιπτώσεις ανάλογα με την έκταση του προβλήματος της επιχείρησης.

-Πως διασφαλίζεται η προστασία των πιστωτών μιας επιχείρησης που κάνει χρήση των ρυθμίσεων της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης;

1. Η ανάγκη της διάσωσης της επιχείρησης δεν έρχεται σε σύγκρουση, αλλά αντίθετα συμπλέει με τα συμφέροντα των πιστωτών, αφού κατά κανόνα οι πιστωτές θα ικανοποιηθούν περισσότερο από μια λειτουργούσα επιχείρηση, από ό,τι θα ικανοποιούνταν από την αναγκαστική πώληση των περιουσιακών της στοιχείων.
2. Στις λίγες περιπτώσεις που η εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων είναι ευνοϊκότερη για τους πιστωτές από τη διάσωση της επιχείρησης θα πρόκειται για επιχειρήσεις μεσοπρόθεσμα μη βιώσιμες, η απόπειρα διάσωσης των οποίων δεν είναι κοινωνικά και οικονομικά επωφελής αφού είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Για τον λόγο αυτόν τίθεται ως κριτήριο της διαδικασίας εξυγίανσης το να μη παραβλάπεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Με τον τρόπο αυτό και οι νέες διατάξεις εναρμονίζονται με τον

σκοπό του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως εξαγγέλλεται στο άρθρο 1.

3. Για την αποφυγή άδικων αποτελεσμάτων το νομοσχέδιο προβλέπει ουσιαστικά κριτήρια για την επικύρωση της συμφωνίας. Ενδεικτικά προβλέπεται ότι με βάση τη συμφωνία πρέπει οι πιστωτές να μην περιέρχονται σε χειρότερη θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν αν ο οφειλέτης πτώχευε και πρέπει να τηρείται η αρχή της ισότητας μεταξύ πιστωτών που βρίσκονται στην ίδια θέση - ρυθμίσεις που συνιστούν ουσιώδεις δικλείδες ασφαλείας για τους μικρούς πιστωτές.

Διάσωση μιας επιχείρησης σημαίνει και αυτόματη διάσωση του επιχειρηματία;

1. Η διάσωση της επιχείρησης δεν σημαίνει αναγκαία και τη διάσωση του φορέα της - του επιχειρηματία. Αυτό θα ήταν αντίθετο με την οικονομική λογική, αφού στην περίπτωση της επιτυχίας της επιχείρησης ο επιχειρηματίας καρπώνεται τα κέρδη και συνεπώς πρέπει κατά κύριο λόγο να υφίσταται από την άλλη πλευρά τις οικονομικές συνέπειες της αποτυχίας. Και κοινωνικά όμως μπορεί να είναι άδικη η διάσωση του επιχειρηματία σε βάρος των πιστωτών που συχνά είναι περισσότερο άξιοι προστασίας (π.χ. εργαζόμενοι, προμηθευτές, ασφαλιστικά ταμεία κλπ.). Είναι λοιπόν ενδεχόμενο η διάσωση της επιχείρησης να συνεπάγεται την απώλεια του ελέγχου της από τον επιχειρηματία, όπως θα συμβαίνει όταν η διάσωση θα γίνεται με μεταβίβαση της επιχείρησης ή (ενδεχομένως) με κεφαλαιοποίηση χρεών.
2. Ο νομοθέτης δεν επιδιώκει να ρυθμίσει σε ποιο βαθμό θα επέρχεται απώλεια της επιχείρησης για τον επιχειρηματία, αφήνοντας τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών να καθορίσουν τα αποτελέσματα αυτά. Ωστόσο για την αποφυγή καταχρηστικής συμπεριφοράς από τους μετόχους ή εταίρους του οφειλέτη επιτρέπει υπό προϋποθέσεις στο πτωχευτικό δικαστήριο να παρέμβει και να τους εξαναγκάσει να συμπράξουν στη διάσωση της επιχείρησης.
3. Σύμφωνα με το ήδη υφιστάμενο άρθρο 98 του Πτωχευτικού Κώδικα οι διοικητές των κεφαλαιουχικών εταιρειών έχουν υποχρέωση να εργαστούν για την αποφυγή της πτώχευσής τους. Έτσι, είναι προφανές ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να συνίσταται και στη σύμπραξη σε επιτυχή εξυγίανση σε περίπτωση που είναι εφικτή. Επομένως, σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης ή παράλειψης των διοικητών κεφαλαιουχικής εταιρείας να συνάψουν συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να γεννάται ευθύνη τους για την αποζημίωση των πιστωτών, σύμφωνα με το άρθρο 98 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παραδείγματα εξυγίανσης επιχειρήσεων με τις νέες ρυθμίσεις που προβλέπονται στην προ-πτωχευτική διαδικασία

Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά περιπτώσεις εξυγίανσης με μεταβίβαση εν όλω ή εν μέρει της επιχείρησης του οφειλέτη:

α. Ανώνυμη εταιρεία οφείλει 10.000.000 Ευρώ. Τρίτος αγοράζει το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησής της χωρίς να αναλάβει μέρος του παθητικού έναντι 5.000.000 Ευρώ, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη μερική ικανοποίηση των πιστωτών οι οποίοι συμφωνούν να διαγράψουν τα υπόλοιπα.

β. Ανώνυμη εταιρεία οφείλει 10.000.000 Ευρώ. Τρίτος αγοράζει το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησής της, αναδέχεται υποχρεώσεις 3.000.000 Ευρώ και καταβάλει τίμημα τοις μετρητοίς 3.000.000 Ευρώ. Τα εναπομένοντα 4.000.000 Ευρώ διαγράφονται.

γ. Ανώνυμη εταιρεία οφείλει 10.000.000 Ευρώ. Τρίτος αγοράζει το ενεργητικό ενός από τους δύο κλάδους της δραστηριότητάς της έναντι τιμήματος 4.000.000 Ευρώ. Από τα εναπομένοντα 6.000.000 Ευρώ, 1.000.000 Ευρώ παραμένει ως χρέος του οφειλέτη, 3.000.000 Ευρώ κεφαλαιοποιούνται και 2.000.000 Ευρώ διαγράφονται.

δ. Ανώνυμη εταιρεία οφείλει 10.000.000 Ευρώ. Οι πιστωτές της εισφέρουν σε ανώνυμη εταιρεία που συστήνεται για τον σκοπό αυτόν τις απαιτήσεις τους. Στη συνέχεια η νέα ανώνυμη εταιρεία αγοράζει έναντι 10.000.000 Ευρώ το σύνολο του ενεργητικού της παλιάς. Το τίμημα συμψηφίζεται με τις απαιτήσεις που ανήκουν πλέον στη νέα εταιρεία. Έτσι η επιχείρηση περιέρχεται ελεύθερη χρεών σε εταιρεία που ανήκει στους πιστωτές.

ε. Ανώνυμη εταιρεία οφείλει 10.000.000 Ευρώ. Οι πιστωτές της εισφέρουν σε νέα ανώνυμη εταιρεία απαιτήσεις ύψους 5.000.000 Ευρώ και η νέα εταιρεία αγοράζει τον έναν από τους δύο κλάδους της δραστηριότητας της παλαιάς ανώνυμης εταιρείας έναντι 5.000.000 Ευρώ (με συμψηφισμό των απαιτήσεών της κατά της παλαιάς εταιρείας) και αναδέχεται επιπλέον υποχρεώσεις 2.000.000 Ευρώ. Από τις εναπομένουσες υποχρεώσεις της παλαιάς ανώνυμης εταιρείας, 1.000.000 Ευρώ ορίζεται ότι θα καταβληθεί σε δόσεις με βάση την αναμενόμενη κερδοφορία του εναπομένοντος κλάδου της, ενώ 2.000.000 Ευρώ εξοφλούνται από αύξηση κεφαλαίου που καλύπτουν οι υφιστάμενοι μέτοχοι της παλαιάς εταιρείας και τρίτοι επενδυτές.